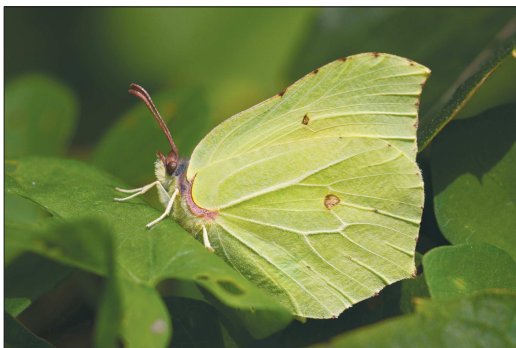

Dagvlinderfiche: de citroenvlinder

Sylvain Cuvelier - VVE WG Dagvlinders

De eerste fiche van het jaar, tijdens het vierde jaar van het *Project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied*, gaat over een dagvlindersoort - uit de familie van de koolwitjes - die in de streek ruim de **langste levensduur** heeft in het **vlinderstadium**. De laatste jaren lijkt de citroenvlinder aan een stevige opmars bezig nadat er gedurende veel opeenvolgende jaren, vrij lage en dus alarmerende aantallen werden geobserveerd.

Mannetje citroenvlinder.

© Fanny Schoeters

Vrouwje citroenvlinder.

© Fanny Schoeters

Opmerkelijk is ook het **uitgesproken verschil** in uiterlijke kenmerken tussen het citroengele mannetje en het groen-witte wijfje. Er valt dus op te passen om het wijfje citroenvlinder niet te verwarren met een groot koolwitje. Zeker in de vlucht is het niet evident om deze twee grote witte dagvlindersoorten uit elkaar te houden. Vangen om goed te bekijken is de boodschap. Als de vlinders rusten kunnen de oranje- of roodkleurige stippen in het midden van zowel de voor- als de achtervleugel zekerheid brengen.

De naam citroenvlinder is afkomstig van de opvallende citroengele kleur van het mannetje. Vooral tijdens de vlucht is het verschil tussen de twee geslachten goed te zien. Als de vlinders rusten, doen ze maar zelden hun vleugels open en dan is het onderscheid minder duidelijk. In tegenstelling tot alle andere koolwitjes uit de regio **overwintert** de citroenvlinder in het **volwassen stadium**. Het is niet ongewoon om ze bij een eerste warme lentedag, in het vroege voorjaar, samen aan te treffen met andere overwintersaars zoals gehakkelde aurelia, kleine vos en dagpauwoog.

De **eerste grote piek** qua aantallen is elk jaar te zien **tussen maart en april**. In die periode zitten ze vooral op paardenbloemen en wilgenkatjes om zich te voeden. Het is ook tijdens het voorjaar dat citroenvlinders paren wat aanleiding zal geven, tijdens de zomer, tot de enige generatie van het jaar.

De eitjes worden tijdens de lente vooral op sporkehoutbladeren gelegd, maar nogal wat andere waardplanten worden sporadisch in de literatuur vermeld. Sporkehout is trouwens een belangrijke waardplant voor tal van soorten dagvlinders en veel insecten. Houd er rekening mee in het beheer en bij aanplantingen.

Eitjes van citroenvlinder.

© Ruben Meert

Meestal worden slechts enkele eitjes, zonder duidelijke patroon, op hetzelfde blad gelegd, maar hier is een opmerkelijke foto ingevoegd met een zeer ongewone eileg (zie vorige pagina). De eileg kan zowel gebeuren aan de bosranden als diep in het bos, zolang er maar wat zon bij kan komen. De jonge rupsen ontwikkelen snel en als ze volgroeid zijn, maken ze een mooie gordelpop.

Gordelpop van de citroenvlinder.

© Ruben Meert

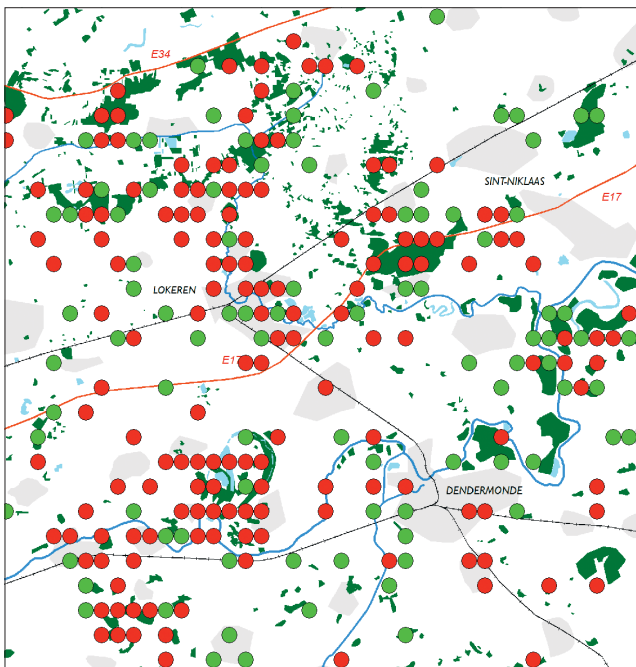
Heel dikwijls vliegen de nieuwe citroenvlinders al in de bossen rond tegen eind juni. Het is dan ook tijdens de juli- en augustusmaanden dat er een **duidelijke tweede piek** is qua aantal rondvliegende citroenvlinders. Tijdens de zomer zal je de vlinders vooral zien op nectarrijke bloemen.

Uitkomende citroenvlinder.

© Ruben Meert

De citroenvlinder kan je in het projectgebied op veel plaatsen tegenkomen want de soort heeft de neiging om rond te zwerven. Ook in tuinen met vlinderstruiken is het niet ongewoon om de citroenvlinder op bezoek te krijgen en die er lang aan te treffen. Toch blijft de kans om de soort in de zomer te zien nog steeds het grootst in bosrijke omgevingen.

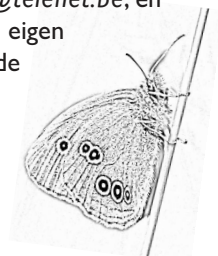
Kaart: verspreiding van de citroenvlinder.

© Project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied

Legende kaart:

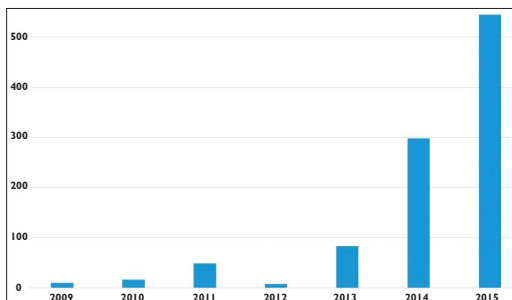
- Rode bol:** waarneming citroenvlinder (2013 - 2014)
- Groene bol:** nieuwe waarneming citroenvlinder in 2015
- Blauwe lijnen:** Schelde, Durme, Dender & Moervaart
- Groen:** boscomplexen
- Zwarte lijnen:** spoorlijnen
- Rode lijnen:** E34 - E17
- Lichtgrijs:** stads- en dorpskernen

Schrijf je in op de **dagvlinderflash** bij filip.vandevelde@skynet.be en/of couckuyt.jurgen@telenet.be, en wie weet komt je eigen foto in de volgende editie.

Het aantal citroenvlinders varieert tijdens het project sterk van jaar tot jaar en toont de **laatste jaren een heel duidelijke positieve trend**.

De overwinterende citroenvlinders vliegen al een tijd rond. Binnenkort kijken we uit naar de nieuwe en enige generatie van het jaar. We hopen dat jullie weer talrijk meetellen om zo de verdere evolutie van de soort in beeld te kunnen brengen.

Aantal waargenomen citroenvlinders per jaar uit het projectgebied (2009-2015). © Project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied

En om het voorkomen van alle dagvlindersoorten in de eigen regio beter te leren kennen, herhalen we de oproep: **meld én alle observaties én alle stadia** op www.waarnemingen.be en neem ook veel foto's. Zo werk je mee met het grote dagvlinderproject in het *Durme- en Scheldegebied*.

Tijdelijke Tentoonstelling

Spring een gat in de lucht, anders kan de aarde je niet houden

Van 1 april tot 30 juni in bezoekerscentrum Molsbroek i.s.m. BOS+

Deze tentoonstelling met prachtige, grote foto's, toont het dagdagelijkse leven van Ecuadoraanse gemeenschappen in een benarde mondiale context van vernietiging van ecosystemen, verlies aan biodiversiteit, klimaatopwarming en armoede. **Steven Heyvaert** is de fotograaf.

Dat de steeds verder schrijdende ontbossing in de tropen een indrukwekkende reeks van nadelige gevolgen – en dit zowel op lokaal als op mondiaal vlak – veroorzaakt, is intussen algemeen erkend en zeer actueel. Daarbij gaat het niet alleen om een verlies van fauna en flora, maar vooral ook om de bedreiging van de algemene stabiliteit en draagkracht van ecosystemen waarvan op dit moment nog miljoenen mensen geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn voor hun levensonderhoud.

Het is dus overduidelijk dat ontbossing en bosdegradatie in de tropen **niet alleen** nefast is vanuit een **ecologisch standpunt** maar zeker ook een probleem vormt voor een **duurzame socio-economische ontwikkeling** in de betrokken regio's.

Marc de Bel schreef een kinderboek over *Spikkel, Spekkel en Mascopiro*. Het verhaal neemt je mee naar het Amazonewoud en zijn inheemse bewoners. Want het gaat niet goed met het bos aan de andere kant van de wereld.

Tijdens een **voorleessessie** en een leuke activiteit op **zondag 3 april** (14.30 uur) neemt vzw Durme je mee naar de natuur in Zuid- Amerika. Een perfecte aanvulling op de tentoonstelling. **Meer info en inschrijven:** via sarah.geers@vzwdurme.be of onze website.